

75
ÅR
1939
2014

Norsk Folkehjelp

Finansdepartementet

0030 Oslo

Vår dato:
24.01.2014

Høringsuttalelse – strategien for ansvarlig investeringspraksis i SPU

Vi viser til Finansdepartementets brev av 29.11.2013 og takker for muligheten til å kommentere Strategirådets rapport, *Ansvarlig investeringspraksis og Statens pensjonsfond utland*. Vi viser også til vårt brev av 24.09.2013 til Strategirådet, og til felles høringsuttalelser fra Forum for Utvikling og Miljø og fra Publish What You Pay.

Norsk Folkehjelps anbefalinger er som følger:

- Etikkrådet opprettholdes uavhengig av Norges Bank
- Etikkrådet skal fortsatt vurdere om investeringer i enkelte selskaper er i strid med de etiske retningslinjene for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland.
- Etikkrådet står fortsatt ansvarlig overfor Finansdepartementet som tar beslutning om observasjon og uttrekk
- Det må være åpenhet om hvilke selskaper fondet har et aktivt eierskapsarbeid med, om hvilke tema som tas opp og om resultatene
- Tidsfrister må etableres for iverksettelse av tiltak mot påpekte avvik fra etiske retningslinjer og for beslutningsprosess om observasjon og utelukkelse

Norsk Folkehjelp støtter Strategirådets anbefaling om at det er nødvendig med en klargjøring av mandatet og målene for ansvarlige investeringer i SPU. Men vi kan dessverre ikke se at Strategirådets forslag til premisser for mandat/mål bidrar til dette når det gjelder menneskerettigheter og bærekraftig utvikling. Strategirådet er ensidig i sin vektlegging av maksimalt utbytte innenfor moderat risiko.

Da de etiske retningslinjene for Oljefondet ble vedtatt var det en klar forutsetning at man ville klare klare å oppnå utbytte med moderat risiko innenfor en rammen av etisk opptreden. Utfordringen ligger ikke i de etiske retningslinjene, men om de blir etterlevd.

Vi forventer at *Norges Bank forplikter seg til allerede eksisterende internasjonale rammeverk* for ansvarlige investeringer (FNs veiledende prinsipper for menneskerettigheter og næringsliv, OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper, UN PRI og Global Compact) . Vi forventer også at NBIM gjør slike forpliktelser gjeldende *uavhengig av investeringenes størrelse*. Det er slått fast internasjonalt at både minoritets- og majoritetsaksjonærer står ansvarlig for et selskaps aktiviteter.

Strategirådet mener at fondets overordnede økonomiske målsetting skal være styrende for eierskapsarbeidet. Vi mener at etisk ansvarlighet er en forutsetning og må reflekteres i overordnet mål, prinsipper, strategier, retningslinjer og praktisering av eierskapet.

Dagens spredning av investeringer reduserer finansiell risiko. Men spredningen øker kravet til ressurser for samfunnsanalyse og oppfølging for å sikre seg mot brudd på rettigheter, miljødeleggelse og konflikter med lokalbefolkning. Uaktsomhet (mangel på «due diligence») fra Oljefondets side øker risikoen for grove etiske normbrudd.

På denne bakgrunn er vi enig med strategirådet i at det er nødvendig å samle ulik kompetanse i forvaltningen av fondet. Ikke bare for å forstå «ikke-finansielle» faktorer som påvirker oljefondets finansielle verdi, men også for å få økt forståelse for hvem som ønsker investeringene og hvordan de virker. I tillegg anbefaler rådet «at det innføres tiltak for å håndtere potensielle interessekonflikter mellom finansielle og ikke-finansielle målsettinger». Dette er nødvendig for et ansvarlig eierskapsarbeid.

For å sikre åpenhet og samordning mener vi at *Finansdepartementet bør ha ansvaret for å definere prinsippene for ansvarlig investeringer for Oljefondet*, og ikke styret i Norges Bank slik Strategirådet anbefaler.

Det er positivt at Strategirådet foreslår en åpenhet om arbeidet med å utforme prinsippene for ansvarlige investeringer og eierskapsstrategiene. Men det må være en forutsetning at denne åpenheten inkluderer hvilke selskaper fondet har et aktivt eierskapsarbeid med, hvilke tema som tas opp og hva som er resultatene av eierskapsarbeidet. Det er også nødvendig å sette tidsfrist (f.eks 1 år) for iverksettelse av tiltak som retter opp avvik som er påpekt i dialogen med selskaper. Når tidsfrister er overskridet bør saken gå til Etikkrådet for vurdering om observasjon eller utelukkelse.

Det er helt avgjørende for fondets legitimitet utad at innholdet i dette arbeidet offentliggjøres. Rapporteringen av dette arbeidet må inneholde informasjon som angår enkelt-selskaper eller bransjer, og ikke bare aggregert overordnet informasjon.

Vi mener at Etikkrådet må opprettholdes uavhengig av daglig forvaltning. Det er en styrke ved dagens ordning. Rådets oppgave må fortsatt være å gi vurderinger og tilrådinger til Finansdepartementet om å sette selskaper under observasjon eller utelukkelse fra Oljefondets investeringsunivers. Vi anbefaler at det etableres en tidsfrist på f.eks 6 måneder for beslutning i FD etter at tilråding er gitt av Etikkrådet.

Med vennlig hilsen
Norsk Folkehjelp

Liv Tørres
Generalsekretær